

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الگوهای جاویدان مدیریت جهادی

الگوهای رفتاری فرماندهان شهید استان مرکزی

سردار شهید علی اصغر فتاحی

(فرمانده گردان علی ابن ابی طالب^(ع))

نویسنده:

احمد یارمحمدی

سرناسه	یار محمدی، احمد، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	الگوهای جاویدان مدیریت جهادی: الگوهای رفتاری فرماندهان شهید استان مرکزی سردار شهید علی اصغر فتاحی / نویسنده احمد یار محمدی.
مشخصات نشر	اراک: اندیشه مطهر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۱۲ ص: ۱۴/۵۰ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۴۴-۸۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
موضوع	فتاحی، علی اصغر، ۱۳۴۳ - ۱۳۶۲.
موضوع	سرداران -- ایران -- استان مرکزی -- اخلاق حرفه‌ای
موضوع	Generals -- Iran -- Markazi (Province) -- Professional ethics
موضوع	شهیدان -- ایران -- استان مرکزی -- بازماندگان -- خاطرات
موضوع	Martyrs -- Iran -- Markazi (Province) -- Survivors -- Diaries
موضوع	شهیدان -- ایران -- راه و رسم زندگی
موضوع	Martyrs -- Iran -- Conduct of life
رده بندی کنگره	DSR ۱۶۲۶ ۱۳۹۶ ی۲ ف۲ /
رده بندی دیویی	۰۸۴۳۰۹۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۲۶۲۰۵

تلفن: ۰۷۱-۳۲۲۶۶۰۳۲-۰۸۶ نمابر: ۰۸۳-۳۲۲۶۶۰۸۳-۰۸۶ - www.shohud.ir

◆ الگوهای جاویدان مدیریت جهادی

◆ نویسنده: احمد یار محمدی

◆ ناشر: انتشارات اندیشه مطهر

◆ صفحه آرا: بوستان فرهنگی کوثر

◆ نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷

◆ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

◆ چاپخانه: مجتمع چاپ هم کیشان

◆ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

◆ شابک: ۵-۸۲-۷۴۴۴-۶۰۰-۹۷۸ ISBN

◆ حق چاپ برای مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس محفوظ است.

◆ **با حمایت:** کنگره ملی نقش امام خمینی^(ره) در دفاع مقدس و ۶۲۰۰ شهید استان مرکزی

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان مرکزی

مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس بسیج سپاه روح‌الله^(ره) استان مرکزی

◆ **مرکز پخش:** اراک / میدان امام حسین^(ع) مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع

مقدس بسیج سپاه روح^(ره)... استان مرکزی - تلفن ۰۸۳-۳۲۲۶۶۰۸۳-۰۸۶

تقدیم بہ:

فرماندگان شہید و ایثارگران دوران دفاع مقدس استان مرکزی؛

شہیدان و ایثارگران مظلوم مدافع حرم از استان مرکزی؛

به نام حضرت دوست

تاریخ پر فراز و نشیب ملت بزرگ ایران با افتخارآفرینی و غیرتمندی قهرمانان این مرز و بوم آمیخته است. سالها مادران این سرزمین قصه های دلآوردی قهرمانان گذشته مانند میرزا کوچک خان جنگلی، ستارخان، باقرخان، امیرکبیر، رئیسعلی دلواری و... را با افتخار برای فرزندان خود نقل می کردند و آرزو می کردند روزی چنین فرزندان پرورش دهند. آن گاه که سایه ظلم و ستم حکومت ستم شاهی بر سر این ملت سنگینی می کرد، ناگاه خورشیدی از سرزمین آفتاب تابیدن گرفت و پس از سالها مبارزه طومار حکومت ظلم ستم شاهی را درهم پیچید. مردی که فخر این سرزمین و فخر شیعه است تا قیام قیامت.

مردی که دم مسیحایی اش به ملت ما زندگی بخشید و آنها را به میدان مبارزه با ظلم و ستم و استبداد آورد تا اینکه اولین حکومت اسلامی بعد از حکومت معصومین را بنیان نهاد. روزی که حکومت نوپای جمهوری اسلامی از هر سو مورد تهاجم سلطه گران قرار گرفت و انتظار می رفت که با این تهاجمات گسترده این نظام نوپا ساقط گردد، هزاران هزار جوان پرورش یافته مکتب عاشورا که دم مسیحایی امام^(ع) آنان را به حرکت وا داشته بود، به میدان مبارزه و جهاد شتافتند و هزاران رئیسعلی دلواری و کوچک جنگلی دیگر تجلی نمودند تا هیچگاه مادران این سرزمین برای قصه هایشان قهرمان کم نیاورند، شاعران در وصفشان بسرایند، هنرمندان چهره هایشان را به تصویر کشند. مورخین تاریخشان را باز بنگارند و نسل آینده به داشتن این قهرمانان بر خود ببالند.

امروز که قریب به سی سال از دفاع جانانه و دلاورانه این ملت می گذرد برماست که این قسمت از دفتر تاریخ این ملت را هر چه بیشتر به رخ بکشیم و نگذاریم یاد و خاطره رشادتها، دلاوریها، ایثارگری ها و ... این قهرمانان به فراموشی سپرده شود. همانگونه که رهبر فرزانه انقلاب فرمودند: «امروز فضیلت زنده نگه داشتن یاد شهدا کمتر از شهادت نیست».

در راستای انجام این وظیفه خطیر «کنگره ملی نقش امام خمینی^(۴) در دفاع مقدس و ۶۲۰۰ شهید استان مرکزی» برگزار خواهد شد. ستاد کنگره با حضور مسئولین استان و گروهی از یادگاران دفاع مقدس، هنرمندان، پژوهشگران، نویسندگان و دستگاه های دولتی برای ادای دین خود به قافله شهدا تشکیل و به خلق آثار فرهنگی هنری پیرامون نقش فرماندهی امام^(۴) و شهدا و ایثارگران استان مرکزی در دفاع مقدس پرداخته که این آثار روزنه ای است برای ورود به سیره و سبک زندگی ایثارگران و حماسه آفرینان تا نسل های آینده با توریق در آن با افتخارات گذشته خود بیشتر آشنا شوند. این اثر تجلی گوشه ای از فدا کاری و رشادت های فرزندان خطه آفتاب است.

اینجانب با ارج نهادن به تلاش همه فعالان این حوزه، برای بهبود روند کار در آینده در انتظار ارائه نظرا، پیشنهادات و انتقادات خوانندگان گرانقدر به دبیرخانه کنگره می باشم. با آرزوی عزت، اقتدار و عظمت روزافزون ایران اسلامی.

دبیر کل کنگره ملی نقش امام خمینی^(۴)

در دفاع مقدس و ۶۲۰۰ شهید استان مرکزی

سرتیپ دوم پاسدار محسن کریمی

فهرست مطالب

۱۱.....	پیش گفتار
۲۰.....	جوان دفاع مقدس: رهبر، مدیر و رئیس!
۲۸.....	سیر مراحل پیشنهادی کار:
۳۱.....	مقدمه

فصل اول کلیات

۳۹.....	واقعیت انسان در جهان بینی اسلامی
۴۳.....	تأثیر جهان بینی اسلامی در شئون مختلف مدیریت
۵۳.....	مدیریت
۵۵.....	علم یا هنر بودن مدیریت
۵۷.....	وظایف مدیریت
۵۸.....	مهارت های مدیران
۶۰.....	ارزش نسبی مهارت ها
۶۱.....	شایستگی های مدیران
۶۲.....	مدیریت جهادی (نیازها و ضرورت ها)
۶۴.....	تعریف مدیریت جهادی
۶۶.....	یک مخاطره در نظریه پردازی مدیریت جهادی
۶۸.....	اصول مدیریت جهادی از نگاهی دیگر

فصل دوم برنامه ریزی

۷۱.....	باور به اهداف
۷۲.....	یادآوری اهداف

۷۳	تبیین تهدیدها
۷۷	بهترین روش در برنامه‌ریزی
۷۹	به‌کارگیری مدیریت زمان
۸۲	عطوفت، مشورت، توکل
۸۷	تصمیم‌گیری
۸۹	توکل در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری

فصل سوم سازماندهی و تقسیم‌کار

۹۶	ویژگی‌های مشاوران - مدیران
۹۸	ارتقا از قاعده هرم
۹۹	انتصاب
۱۰۰	تخصیص عادلانه منابع
۱۰۱	تشکیلات و سلسله‌مراتب
۱۰۲	تعریف علمی سلسله‌مراتب
۱۰۷	کادرسازی (جانشین پروری) و ابتکار ویژه در سازماندهی

فصل چهارم رهبری و هدایت

۱۱۹	خودسازی و بازسازی معنوی
۱۲۴	رضای خدا
۱۲۵	امدادهای الهی
۱۲۷	عمل به تکلیف
۱۳۱	کار و تلاش
۱۳۴	پیشگامی مدیر
۱۳۷	مدیریت بحران
۱۴۱	سخت‌کوشی و خطرپذیری

۱۴۸	..... معایب خطر پذیری در مدیریت سکولار غربی:
۱۴۸	..... مدیر جهادی و تولید علم و دانائی
۱۵۱	..... شادی و نشاط
۱۵۴	..... توجه به کارکنان

فصل پنجم کنترل و نظارت

۱۵۹	..... نظارت، اصلاح سازمان
۱۶۴	..... معیارهای ارزیابی عملکرد، پاداش
۱۶۵	..... خطر زود باوری و سطحی‌نگری
۱۶۵	..... سرعت عمل و پی گیری تا حصول نتیجه
۱۶۶	..... شناخت ضعف‌ها
۱۶۷	..... مأموریت کارکنان، گزارش‌گیری
۱۶۹	..... نظرسنجی (بازخورد)
۱۷۰	..... خود کنترلی

فصل ششم از تولد تا شهادت

۱۸۴	..... نبرد تا شهادت
۱۹۱	..... خداحافظ سردار
۱۹۶	..... یادداشت کوتاه فرمانده:
۱۹۹	..... وصیت‌نامه‌ها
۲۰۷	..... نام‌ها و اشخاص
۲۰۹	..... کتابنامه
۲۰۹	..... منابع فارسی:
۲۱۲	..... سایر منابع:

پیش گفتار

در مرداد ماه سال ۱۳۸۰ پایان نامه کارشناسی ارشد خود را با عنوان "الگوهای رفتاری سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین الدین، فرمانده دلاور لشکر ۱۷ علی ابن ابی طالب^(ع)" دفاع کرده و به توصیه استاد راهنمای گرامی ام، جناب آقای دکتر حسن زارعی متین، عضو محترم هیئت علمی دانشگاه تهران و با مشارکت مستمر ایشان، کتابی با عنوان "مبانی مدیریت و فرهنگ سازی با نگرشی نوین مبتنی بر الگوهای مدیریتی - رفتاری سردار شهید مهدی زین الدین" را در اواخر سال ۱۳۸۱ با حمایت پدر بزرگوار شهیدان مهدی و مجید زین الدین (مرحوم حاج عبدالرزاق شیخ زین الدین مدیر انتشارات روح - قم) منتشر کردم. این اثر مجدداً در سال ۱۳۹۰ با حمایت انتشارات صریر، وابسته به بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، توسط انتشارات یاقوت قم (چاپ دوم با اصلاحات) منتشر شد.

در سال ۱۳۹۳ با توصیه مدیرکل محترم وقت حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان مرکزی، برای تألیف کتابی در مورد سردار رشید اسلام، شهید علی اصغر فتاحی فرمانده دلاور گردان علی ابن ابی طالب^(ع) از لشکر ۱۷ علی ابن ابی طالب^(ع) دعوت به همکاری شدم.

بیش از ۴۰ خاطره از پیشکسوتان و هم‌زمان به همراه زندگینامه و وصایای این سردار شهید در اختیار بنده قرار گرفت و با مطالعه، توسعه مطالب و نیز

مشورت با هم‌زمان شهید، نگارش کتابی در دو مرحله با سبک‌های مختلف (با تأکید بر آموزه‌های مدیریتی شهید) انجام و نیز سه نشست تخصصی با مدیران بسیج اساتید، پیشکسوتان و هم‌زمان شهید، در اراک برگزار که نهایتاً قرار شد با پیروی از الگوی کتاب سردار شهید مهدی زین‌الدین، کتاب سردار شهید فتاحی نیز تدوین شود.

شروع مجدد این نوشتار (نگارش سوم) در روز ۱۳ رجب ۱۴۳۷ هـ-ق، مصادف با دوم اردیبهشت ماه ۱۳۹۵، روز ولادت مولی‌الموحدين حضرت علی ابن ابی طالب^(ع)، روز پدر پیرامون سیره مدیریتی یکی از افسران لایق و فداکار آن حضرت، آغاز مبارکی بود.

یکی از سیاست‌های مهم نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران (میراث گران‌بهای امام خمینی^(ره)) در حوزه فرهنگ سازی فاخر و توسعه عمیق آن تا استقرار تمدن جهانی اسلام، نهادینه سازی فرهنگ جهاد و ایثار در اندیشه، باور و منش مردم و مسئولان می‌باشد.

... رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای در باره فرآیند دستیابی به تمدن اسلامی - که جز با عزم ملی و مدیریت جهادی محقق نخواهد شد - می‌فرماید:

ما یک انقلاب اسلامی داشتیم. بعد، نظام اسلامی تشکیل دادیم. مرحله بعد تشکیل دولت اسلامی، مرحله بعد تشکیل کشور اسلامی است، مرحله بعد هم تشکیل تمدن بین‌المللی اسلامی است.

ما امروز در مرحله دولت اسلامی و کشور اسلامی قرار داریم، ما باید دولت اسلامی را ایجاد کنیم... باید روح زندگی علوی - یعنی عدالت، تقوا،

پارسایی، پاکدامنی، بی پروایی در راه خدا و میل و شوق به مجاهدت در راه خدا - را در خودمان زنده کنیم.

باید به سمت این‌ها برویم، این کار ماست و به شما عرض کنم در آن صورت کارآمدی جمهوری اسلامی هم مضاعف خواهد شد... البته دشمنان نمی‌خواهند، جنجال و هیاهو می‌کنند، اهمیتی هم ندارد... (دیدار با اعضای مجلس خبرگان رهبری در ۱۴/۰۶/۱۳۹۲)

همچنین در باره ارتباط مدیریت جهادی با اقتدار ملی فرمودند:

اگر یک ملتی به خود نیاید، خود را قوی نکند، دیگران به او زور می‌گویند. بعضی ملت‌ها هستند که تا قوی شدن فاصله زیادی دارند، امیدی وجود ندارد که بخواهند در آن نیرویی را که بتوانند مقابله کنند با زورگویان و گردن کلفت‌های عالم ایجاد کنند، اما ملت ما این جور نیست.

ما اولاً استعداد قوی شدن، زیاد داریم، امکانات و ظرفیت‌ها هم زیاد داریم، ملت ما به سمت اقتدار ملی هم راه افتاده است و راه زیادی پیموده است. من بر این اساس نقشه کلی سال ۱۳۹۳ را در این دو عنصر می‌بینم که در پیام اول سال عرض کردم: اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و با مدیریت جهادی. بنا براین، تنها راه حرکت به سمت اقتدار ملی، یعنی کسب قدرت نظامی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و دیپلماسی، عزم ملی و مدیریت جهادی خواهد بود.

رهبر معظم انقلاب اسلامی تنها راه در اوج قرار گرفتن را همین راه می‌داند و می‌فرماید:

عزم ملی و مدیریت جهادی در سال ۱۳۹۳ به عنوان شعار مطرح می‌شود، اما این چیزی نیست که مربوط به سال ۱۳۹۳ باشد، این هویت ماست. این حیثیت ماست. این آینده ماست. این ترسیم‌کننده سرنوشت ماست. اگر عزم ملی بود، اگر مدیریت جهادی بود، اقتصاد هم پیشرفت می‌کند، فرهنگ هم پیشرفت می‌کند و ملتی که اقتصاد پیشرفته داشته باشد و فرهنگ پیشرفته داشته باشد در اوج قرار می‌گیرد و تحقیر نمی‌شود... (سپهر/۱۳۹۳/۲۰)

این که من چقدر به این فرهنگ نیاز دارم، کالبد شکافی عمیق می‌خواهد و بایستی به روش‌های مختلف که بخش‌های کوتاهی از آن در ادامه خواهد آمد، انجام شود تا افراد حقیقی و حقوقی باور کنند که دریافت و نهادینه شدن این فرهنگ، نیاز ضروری و اولیه خود، خانواده و مردم می‌باشد.

این فهم را اسلام عزیز پیش از تولد تا بعد از مرگ، تبیین فرموده‌است! پس اگر قرار باشد از پیش تولد تا بعد از مرگ، برای نهادینه شدن این فرهنگ برنامه‌ریزی شود، فرهنگی که بسیاری از انبیا و اولیای الهی، هستی خود را به آن هدیه کرده‌اند و خصوصاً پیامبر گرامی اسلام^(ص) و معصومین^{سلام الله علیهم}-اجمعین، که بیشترین محرومیت‌ها را در تولید، توزیع و استمرار این فرهنگ کشیده‌اند، بایستی بدانیم که با یک یا دو دستورالعمل و چند جلسه متعارف، با سرعت و دست‌پاچگی و با هزینه‌های کوتاه و بلند بی‌تاثیر یا کم‌تاثیر، محقق نخواهد شد.

این حرکت، نیاز به یک مجموعه هوشمند، هدفمند، خبره، دردمند و علاقه‌مند دارد که در قالب اتاق‌های مختلف فکر با جمع‌آوری، مستندسازی، تجزیه و تحلیل و تبیین سرفصل‌های مورد نیاز قشرهای مختلف جامعه، به تولید ایده و نظریه‌های جدید پرداخته شود، تا بتوان بخشی از سرفصل‌های حوزه ترویج فرهنگ ایثار را پوشش داده و فهرست‌بندی کنند.

اگر مخاطبین تشنه و علاقه‌مند در برنامه‌های مختلف به حداقل نیازهای روحی و روانی منطقی خود نرسند، اگر هزینه‌های کلان اشخاص حقیقی و حقوقی با بازخورد مناسب همراه نشود و ده‌ها اگر دیگر، آیا نباید انتظار داشت که نسل جوان و مخاطب، سرگردان به دنبال هزاران سرفصل زیبا، دل‌ربا، سرگرم‌کننده و منهدم‌کننده در دنیای فناوری نوین رسانه‌ای برود و آیا با این وجود می‌توان آنان را مورد سرزنش قرار داد؟

اگر جلسات معرفتی، بازخوانی و تبیین الفبای این فرهنگ در سطوح مختلف و با نشست‌های صمیمانه، با علاقه و به صورت مستمر، برگزار نشده و صورت مسئله برای متولیان حقیقی و حقوقی، روشن نشود و باور به توانایی‌های عظیم این فرهنگ پیدا نشود، هیچ اتفاق خاصی نخواهد افتاد و سیل ویرانگر رسانه‌ای و فضای مجازی، نسل حال و آینده را خواهد برد و بخش قابل توجهی از سرمایه‌های معنوی این کشور و پیشینه گرانبهای پر رنج و گنج‌های پیدا و پنهان دیگر و... در این یورش عظیم، آسیب می‌بینند.

البته خداوند متعال، روح بلند انبیاء و اولیای الهی، شاهدان همیشه جاوید و همت بلند مردان و زنان مجاهد، نگهبان و پشتیبان این کشور و دستاوردهای حاصل از زحمات ایثارگران بوده و ان شاء الله خواهد بود، لیکن، آنچه که در

گوشه و کنار استان و کشور در پرداختن به فرهنگ ایثار دیده می شود، در بعضی موارد به پوسته بیشتر شباهت دارد تا لایه های عمیق و تأثیر گذار. به همین خاطر است که در بعضی از نشست ها و جلسات حوزه ایثار به دل نوشته هایی برمی خوریم که مخاطب از فضا و موضوع، بسیار بهره مند و علاقه مند بیرون رفته، لیکن اثر آنی و زودگذر آن با بمباران آثار مخرب فرهنگی، هنری، علمی و ... موجود در کشور و رسانه های بدون مرز، از بین رفته یا کمرنگ شده است.

حتماً نوشته ها و واگویی های بسیاری از مخاطبین با ترکیب سنی مختلف را در نشست های مختلف، یادواره ها، تشییع پیکر پاک شهدای عزیز (خصوصاً گمنام)، اردوهای راهیان نور، مصاحبه های مختلف و نگاه های معصومانه، نیاز و التماس آنها را شنیده و دیده اید که ما می دانیم این راه و فرهنگ، حق است! ولی دانستن کافی نیست، بایستی در حوزه های عاطفی و احساسی، نیاز و تعلق به وجود آید تا گفتار، حرکت و رفتار را به تحرک وادار کند.

متولیان مؤثر حقیقی و حقوقی بایستی یکبار دیگر، خود را در این دریای معنوی و زیبا از طریق سرکشی جدی به آثار تولید شده (نوشتاری، دیداری و شنیداری) در حوزه فرهنگ ایثار (شهدای زنده، یادمان های شهرها، مراکز فرهنگی و باغ موزه ها، راهیان نور، مصاحبه و حضور در زندگی ایثارگران و لمس آثار و برکات آنان و...) غوطه ور نموده و در ساحل آرام و وسیع آن، پهلو بگیرند تا تشنگان منتظر را پس از شناسایی نیازهای آنان، برای تحقق تمدن بزرگ اسلامی همراهی کنند.

توصیه و تدبیر در این زمینه از سوی مقام معظم رهبری و بزرگان، فراوان است که در لابه لای مطالب کتاب و به فراخور موضوع بدان اشاره خواهد شد.

در طلوعه بحث، چند فراز را مرور کنیم:

...حادثه دفاع مقدس و این همه کار بزرگی که در آن هشت سال انجام گرفته، در خور شناخته شدن و شناساندن است.

... دفاع مقدس مثل یک تابلوی عظیم، مثل یک نقاشی بسیار برجسته و پرشکوهی است که این را آن بالا نصب کرده‌اند. ما از پائین داریم عبور می‌کنیم، یک نگاهی می‌کنیم و تحسین می‌کنیم، جای تحسین هم دارد. لکن اگر کسی به این تابلو و به این نقاشی بزرگ نزدیک بشود و اجزای آن را ذره ذره مورد توجه قرار بدهد، خواهد دید که صد برابر آن شکوه و عظمتی که ما از این پائین در این حادثه می‌بینیم، در ذره ذره اجزای ترکیب دهنده این حادثه وجود دارد...

... یکی از خطرات و آسیب‌هایی که همیشه حوادث بزرگ را تهدید می‌کند، عبارت است از فراموشی، که حادثه فراموش بشود...

... یکی از آسیب‌های دیگری که این حوادث بزرگ دارند، حادثه‌ی تحریف است. گاهی اوقات هست که حادثه فراموش نمی‌شود، اما ماهیت حادثه را عوض می‌کنند، باید مواظب باشید این اتفاق در مورد دفاع مقدس نیفتد...

... این کتابهایی که بحمدالله نوشته شده و کتابهای بسیار خوبی هم نوشته شده، اینها منبع است؛ هر کدام از این کتابها منبع ده‌ها فیلم و ده‌ها رمان

می تواند بشود، بروند کار کنند... (حضرت امام خامنه‌ای در دیدار با اعضای

شورای سیاستگذاری راهیان نور کشور ۲۶ اسفندماه ۱۳۹۲)

... اگر در جنگی، عزم ملی و خردمندی سردمداران کشور (مدیران

جهادی) به کمک کشور نیاید، آن سرافکنندگی، ذلت و هزیمت معنوی‌ای که بر دوش آن ملت، سنگینی خواهد کرد، شاید از همه خسارت‌ها، بالاتر باشد.

... این هشت سال دوره دفاع مقدس شامل هزاران هزار حادثه است. من

می خواهم این را از جامعه فرهنگی و هنری کشور مطالبه کنم که از این

هزاران هزار حادثه، لااقل یک فهرست تهیه کنند؛ بنشینند فکر کنند و در

حوادث جنگ، دقت نظر هنرمندانه به خرج دهند، یک فهرست از این

حوادث به وجود آورند، بعد این را بگذارند در قبال کارهای هنری که تا

امروز در باره جنگ شده است - که البته بسیار هم ارزشمند است - ببینید که

چقدر از این فهرست را ما پر کرده‌ایم؟

من اعتقاد این است که اگر این کار - فهرست نویسی - صورت گیرد

خواهیم فهمید که ما، یک هزارم آنچه را که درباره این جنگ می‌باید تبیین

کرد و می‌توان تبیین و موشکافی کرد، هنوز بیان نکرده‌ایم...

همه جنگ، داخل جبهه‌ها نیست؛ بسیاری از مسائل جنگ، داخل

خانه‌هاست! در راه‌هاست! داخل دل‌هاست! در مجموعه‌های تصمیم‌گیری

است! در مجامع بین‌المللی است!...

(حضرت امام خامنه‌ای ۱۳۷۹/۷/۶ در دیدار با متولیان فرهنگی و هنری دفاع مقدس)

... جهاد عبارت است از تلاشی که در مقابل یک دشمنی ای انجام

می‌گیرد. هرچور تلاشی جهاد نیست. جهاد عبارت است از آن تلاشی که در

برابر یک چالش خصمانه از سوی طرف مقابل صورت می‌گیرد، این جهاد است.

آن وقت معنای مدیریت جهادی در اینجا این است که توجه بکنید که حرکت علمی کشور و نهضت علمی کشور و پیشرفت علمی کشور مواجه است با یک چالش خصمانه، که در مقابل این چالش خصمانه شما که مدیرید، شما که استادید، شما که دانشجو هستید، باید بایستید. این شد حرکت جهادی و مدیریت دستگاه، چه مدیریت دانشگاه، چه مدیریت وزارت، چه مدیریت هربخش از بخش‌های گوناگون این عرصه عظیم، خواهد شد مدیریت جهادی... (بیانات امام خامنه‌ای در دیدار با استادان دانشگاه‌ها، ۱۳۹۳/۰۴/۱۱).

با پیشرفت علم و تنوع آن در کشورهای مختلف، متناسب با مکاتب، سنن، باورها و آداب و رسوم، با فناوری‌های نوین و نیازهای متنوع بشری، متون و محتوای رسانه‌های دیداری، شنیداری و نوشتاری نیز دستخوش تغییرات وسیعی گردیده و کشورهای مختلف با تولید محتواهای متنوع و فراوان به دنبال تسط بر فرهنگ‌ها و آداب دیگر کشورها می‌باشند.

خودباختگی یا بیگانگی فرهنگی و علمی، معضل اصلی کشورهای در حال توسعه می‌باشد که مجبورند تولیدات کشورهای توسعه یافته را، هرچند با نیازهای حقیقی و فرهنگ بومی آنان سازگاری نداشته باشد، پذیرفته و لاشه‌های بی روح این محصولات را سال‌ها در زندگی خود، همراه کنند.

انقلاب اسلامی و خصوصاً دوران با شکوه دفاع مقدس، این عزت و توانمندی را در مردم ولایتمدار کشور اسلامی ایران ایجاد کرد تا از گنجینه‌های موجود (آموزه‌های قرآن و اهل بیت علیهم السلام) با اعتماد بالا،

حداکثر بهره‌برداری را نموده و از آزمایش سخت الهی، پیروز و سربلند خارج شوند.

در این نوشتار به دنبال تدوین کتاب مدیریت، نیستیم!
 در این نوشتار به دنبال آسیب شناسی متون فعلی مدیریت در مراکز علمی پژوهشی هم نیستیم!
 در کشور پهناور و پرحادثه ما، حادثه ای اتفاق افتاده که یک گنجینه تمام ناشدنی آموزه در آن قرار دارد.

متأسفانه بخش قابل توجهی از آموزه‌های ما (مشخصاً مدیریت) در حوزه مبانی و مفهومی، ترجمان فرهنگ بیگانه است که با فرهنگ غنی اسلامی-ایرانی، سازگاری کمتری داشته و در بعضی متون نیز، اصلاً سازگاری ندارد.

یعنی چه؟ یعنی این که دغدغه تربیت مدیر داریم! چرا؟
 برای این که بخشی از متون فعلی با فرهنگ غنی ما، سازگاری کمتری دارد و به همین خاطر، خروجی مراکز مدیریت علمی ما شاید مدیران دانا تربیت کنند، لیکن بعید است مدیران توانا متناسب با فرهنگ اسلامی-ایرانی با تاکید بر تجارب خودی تربیت کنند.

جوان دفاع مقدس: رهبر، مدیر و رئیس!

یک سوال: (این سوال بایستی اولین مطالبه مهم اساتید و دانشجویان مدیریت باشد)

یک جوان زیر ۲۰ سال، به چه جرأت و جسارتی سرنوشت ده‌ها و صدها نوجوان و جوان را با فرهنگ‌ها و رغبت‌های مختلف، در سخت‌ترین شرایط بحرانی (دوران دفاع مقدس) به عهده می‌گیرد؟

این جوان باید چه ویژگی‌ها و توانمندی‌هایی داشته باشد؟ چه آموزش‌هایی دیده باشد؟ چه سوابق و تجاربی داشته باشد؟ چه مراحل مسئولیتی را در چه شرایطی طی کرده باشد؟

آیا شده در مراکز علمی پژوهشی ما به صورت جدی به دنبال پاسخ این سوالات باشند؟

قطعا این سوالات از دغدغه‌های این مراکز بوده و هست، اما نه به صورت جدی!

چرا؟ چون اگر خیلی جدی به آن پرداخته بودند، تا به الآن بایستی صدها کتاب و برنامه آموزشی و درسی در مقاطع آموزشگاهی، حوزوی و دانشگاهی با استفاده از آموزه‌های غنی دوران دفاع مقدس تألیف و به عنوان مدرک آموزشی یا مرجع تحقیق در اختیار دانش‌آموزان، دانش‌جویان، طلاب و دانش‌پژوهان قرار می‌گرفت.

لطفا توجه کنید:

... یک روز برای سخنرانی به دبیرستانی رفته بودم، جوانی ۱۷ ساله با صورتی مصمم و قامتی راسخ و استوار به پا خواست و از من سوال کرد: مدتی است که ذهن من، درگیر موضوعی است.

این که در برنامه‌های روایت فتح، شاهد بودم و یا در یادواره‌ها شنیده‌ام، سن فرماندهان گردان، تیپ، لشکر و حتی قرارگاه در دوران دفاع مقدس، بین

۱۸ تا ۲۴ سال بوده و از طرفی شنیده‌ام که در ارتش‌های دنیا، برای چنین مسئولیت‌هایی باید، دوره‌های متعددی را بگذرانند و از سنوات خدمتی و تجربیات قابل توجه‌ای هم برخوردار باشند، لطفاً اگر شما پاسخی دارید، ارائه نمایید؟

در جواب جوان گفتم: دقیقاً همین طوری است، که شما گفتید و این رمزی دارد.

حضرت حق (جل جلاله) سنت‌های ثابتی برای یاری کردن مجاهدان در راه خودش دارد.

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزِنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (آل عمران، ۱۳۹)
شما هرگز سستی نکنید و (از فوت متاع دنیا) اندوهناک نشوید، زیرا شما پیروزمندترین و بلندترین ملل دنیا بید اگر در ایمان ثابت قدم باشید.

وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ (الروم، ۴۷)
همواره یاری کردن مومنان به عهده ماست.
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُيَسِّرْ لَكُمْ أَقْدَامَكُمْ (۷) (محمد، ۷)
{۷}

ای اهل ایمان، شما اگر خدا را یاری کنید (یعنی دین و پیغمبر خدا را) خدا هم شما را یاری کند و ثابت قدم گرداند.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَنْزِلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزِنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ (فصلت، ۳۰)

آنان که گفتند: محققاً پروردگار ما خدای یکتاست و بر این ایمان پایدار ماندند فرشتگان رحمت بر آنها نازل شوند (و مژده دهند) که دیگر هیچ ترسی

(از وقایع آینده) و حزن و اندوهی (از گذشته خود) نداشته باشید و شما را به همان بهشتی که (انبیا) وعده دادند بشارت باد.

آری خداوند منان در ده‌ها آیه، در قرآن مجید، یاری کردن مومنان را به عنوان سنت الهی، وعده داده است و شرط آن، ایمان و توکل و اخلاص، تکلیف گرائی و تعهد، ایمان به خدا و اعتماد به او و نصرت او، ما را شکست ناپذیر می‌کند.

اگر مومن با اخلاص در عمل، آنچه در توان دارد را به میدان بیاورد، آنوقت خدا هم در مقابل، درب حکمت و علم را به روی مومن گشوده و در بن بست‌ها به فریاد او رسیده و پیروزی اش را تضمین می‌نماید.

لذا مومن خود را در محضر خدا می‌بیند و از رذایل و آلودگی‌ها پرهیز می‌نماید و خود را به کسب فضائل معنوی می‌آراید. (محسن کریمی)

آیا کتابی تاکنون در حوزه مدیریت دفاع مقدس منتشر شده؟ و یا مطالعه کرده‌اید؟

شاید بتوان گفت که تعداد محدودی کتاب منتشر شده ولی کمتر با اقبال مراکز علمی مواجه شده! و البته در مراکز علمی پژوهشی لشکری و کشوری، قطعاً پایان نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری زیادی در این زمینه تولید و در قفسه‌ها حبس شده اند!

چون احتمالاً با قواره‌های علمی موجود ناسازگار بوده و سطح، کیفیت، محتوا، قالب و... معتبری نداشته! و از غنای کافی برخوردار نیستند! و...

یک پیشنهاد:

می‌خواهیم کتابی نوشته شود که مبنای آن، آموزه‌های وحیانی (قرآن و سیره اهل بیت^(س)) باشد.

این متن اصلی بایستی دو گوشواره تکمیلی هم داشته باشد!

گوشواره اول، آموزه‌های علمی موجود که از غنای کافی برخوردار بوده و با فرهنگ مبنا (وحیانی)، سازگار باشد، یعنی مهر تائید مبنا را دریافت کند. بسیاری از متون علمی موجود، به انسان با نگاه کرامت انسانی، نگاه نمی‌کنند، بلکه نگاه به انسان در این کتاب‌ها (حتی تحولی که ظرف کمتر از ۱۰۰ سال اخیر اتفاق افتاده، و در متون فرهنگ سازی و رفتارسازمانی ... منتشر شده) عمدتاً نگاه سود و زیان است، نه کرامت انسانی!

در گوشواره دوم به دنبال تجارب بومی و مصادیقی باشیم که با فرهنگ وحیانی و خودی سازگاری بیشتری دارد نه بیگانه و چه تجربه ای کاربردی تر، ملموس تر، قابل قبول تر از سیره و الگوهای رفتاری همین جوانان مخلص، پاک و بی آرایش خودمان در دوران دفاع مقدس؟

جمع بندی:

کتابی که محتوایش بتواند با مفاهیم و مصادیق منطقی، جوانانی با کرامت انسانی، ولایی، متعهد، مدیر و مدبر، جسور، اهل توکل و توسل، مقید به انجام تکلیف، مقتدر و باکیاست، خستگی ناپذیر و ریسک پذیر، حریص در کارهای خیر، متعبد، شجاع و انتقادپذیر، آینده نگر، اهل مشورت و مشارکت

و... تربیت کرده و با زبانی ساده و بدون قلمبه، سلمبه، مدیریت به تمام معنا اسلامی تحویل جامعه بدهد.

... البته معنای قوی بودن، قلمبه سلمبه بودن نیست. مواظب باشید بیان‌های شما، قلمبه سلمبه نباشد.

بعضی اوقات برای بیانات عرفانی، چیزهایی را می‌گویند که ما که این کاره‌ایم، وقتی گوش می‌کنیم، [می‌بینیم] که چیزی نمی‌فهمیم!

من می‌گویم وقتی من آخوندی که در میان این کتاب‌ها و این تعبیرات، بزرگ شده‌ام، نمی‌فهمم که این آقا چه می‌خواهد بگوید، پس یک آدم معمولی که مطالعه‌ی چندانی هم ندارد، چگونه می‌خواهد بفهمد؟! پس ما برای چه کسی برنامه می‌سازیم!؟

بنابراین، لفاظی‌های بی‌مغز نباید باشد؛ لیکن سخن باید استوار، رسا، شیوا و محکم باشد؛ یعنی محتوا و قالب - هر دو - باید مورد نظر باشد و شما به کم راضی نشوید... (امام خامنه‌ای عزیز در دیدار با اعضای گروه ادب و هنر صدای جمهوری اسلامی ایران ۵ اسفند ۱۳۷۰)

امروزه کشور پهناور ایران با پیشینه چندین هزارساله در عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اقتصادی و... در بعضی از محتوی و متون آموزشی و دانشگاهی، گرفتار لاشه بعضی از علوم متناقض (قلمبه سلمبه) با نیازها و فرهنگ واقعی ما بوده و بایستی همانند مدیریت جهادی دوران دفاع مقدس، با اراده جهادی در خصوص تولید و بهینه‌سازی نیازهای منطقی و بومی خود تلاش کنیم.